

Obecní zpravodaj

KONEČNĚ SPOLU!

Májka dolů letí
k radosti všech dětí...

(str. 18-21)

6-9 Kelčická zoo

Proč baví Ivana Páleníka sokolnictví?
A o kolik zvířat se na své zahradě stará?

22 Kostelní překvapení

Obec chystá nasvětlení kostela ve
Vranovicích a úpravu soch v Kelčicích

SLOVO STAROSTKY

Milí sousedé,

v poslední době jsme měli méně příležitostí k setkávání než obvykle. Nové číslo zpravodaje je proto dobrou příležitostí, abych Vám představila, co všechno se u nás od Nového roku událo a co chystáme do budoucna.

Covid ovlivnil nejen naše životy, ale i rozpočty: rodinné, státní i ten náš obecní. Přestože máme k dispozici méně peněz než obvykle, zastupitelé se dívají do budoucnosti s opatrným optimismem. Obecní investice se nezastavily, stále pracujeme na rozvoji obce, aby se nám ve Vranovicích i Kelčicích žilo společně lépe.

Po workoutovém hřišti jsme vybudovali hřiště s jiným typem přístrojů na cvičení, které ocení lidé všech generací. Vedle restaurace U Toma vyrostla dobíjecí stanice na elektrokola a mobily. U obecního úřadu máme nový box Zásilkovny. Pro hasiče jsme koupili kalové čerpadlo, abychom byli připraveni na případné povodně. Pro Skaláky jsme vybudovali novou klubovnu a pro Zahrádkáře jsme získali dotaci na opravu podlahy v Salaši. A největší investicí bylo dokončení druhé etapy vodovodu ve Vranovicích.

Na podzim se rozběhnou rozsáhlé práce na vybudování nadregionálního biokoridioru, který změní životní prostředí v obci i pro další generace. Finišuje příprava cyklostezky. A kromě toho chystáme další projekty na další měsíce, například osvětlení kostela ve Vranovicích a vyčištění soch a pomníku v Kelčicích. O tom všem se v tomto zpravodaji dočtete další podrobnosti.

Za tím vším stojí spousta práce (čas-to neviditelné) celého týmu lidí. Účetní Jitky Páleníkové, místostarosty Milana Ošťádal a předsedkyně kulturní komise Lenky Hrudové, všech zastupitelů, pracovníků obce i mnoha nadšenců a dobrovolníků, kteří se podílejí na přípravě akcí našich spolků. Děkuji Vám a děkuji i všem aktivním občanům, kterým není osud naší obce lhostejný. Bez Vás, bez Vaší pomoci a Vašeho zapálení pro společnou věc by to nešlo. Mám radost, že spolu táhneme za jeden provaz.

Irena Blažková

VZPOMÍNKA NA OBĚTI Druhá světová válka skončila před 76 lety, ale i dnes je důležité si připomínat, jak může touha po moci doslova obrátit svět naruby. A také hrdinství těch, kteří za naši dnešní svobodu obětovali to nejcennější - své životy.

Moderní technologie mění život na vesnici

PRO BALÍK DO ZÁSILKOVNY

Už se nemusíte obávat, jestli stihnete cestou z práce otevřenou poštu. Pokud si necháte poslat balík do Z-BOXu, můžete si ho vyzvednout kdykoliv.

Stačí si do mobilu stáhnout aplikaci Zásilkovna a pak se jen přiblížit k novému výdobytku moderní doby, který najdete vedle obecního úřadu. Nemusíte hledat žádné lístečky ani kódy, Z-BOX vaši zásilku najde podle blížícího se mobilu sám.

„První zásilku jsem si takto vyzvedávala s otevřenou pusou. Sama nevím, na jakém principu Z-BOX vlastně funguje, ale je to dobrá vychytávka, která nám ulehčí život,“ směje se starostka Irena Blažková.

DOBÍJECÍ STANICE U TOMA

Zatímco za Z-BOX obec nezaplatila ani korunu, nová dobíjecí stanice na kola a mobily s fotovoltaickým panelem levná nebyla, přišla na necelých 150 tisíc korun. Většinu z této částky ale obec získala jako dotaci ze Státního zemědělského intervenčního fondu.

Obec díky tomu nabídne lepší podmínky pro cykloturisty, kterých bude přibývat hlavně díky cyklostezce z Dobrochova přes Vranovice-Kelčice a Výšovice do Vřesovic. Státní fond dopravní infrastruktury už na její vybudování schválil dotaci.

V Kelčicích se bude cvičit!

Po workoutovém hřišti, které vyrostlo vloni ve Vranovicích, si teď můžou kdykoliv a bez nutnosti platit za posilovnu zacvičit i kelčičtí.

Originální cvičicí stroje obec pořídila opět od společnosti COLMEX za 200 tisíc korun, polovinu z pořizovací ceny ale uhradil stejně jako u workoutového hřiště Nadační fond zdravého

životního stylu. Ke čtyřem strojům navíc firma dodá jako dárek ještě pátý – šlapadlo k lavičce, na které můžou jednoduše cvičit i senioři.

MASÁŽNÍ ZAŘÍZENÍ uvolňuje napětí zádového svalstva a pasu, zlepšuje krevní oběh a nervový systém. (Opřete se zády o sloupek a provádějte vertikální nebo horizontální pohyb.)

STROJ NA PROCVIČOVÁNÍ PASU procvičuje a uvolňuje svaly pasu a zad, posiluje mrštnost a ohebnost bederní oblasti. (Uchopte rukojeť oběma rukama, postavte se nohama na točnu a udržujte rovnováhu.)

ELIPSOVITÉ ZAŘÍZENÍ zvyšuje pohyblivost horních i dolních končetin a zlepšuje ohebnost kloubů. (Uchopte rukojeti oběma rukama a postavte se na pedály. Pohybujte pažemi a nohama dopředu jako při chůzi.)

Věčné téma: odpady

Třídění odpadů se stalo chloubou obce. Pořídili jsme nové podzemní kontejnery, zvýšili počet kontejnerových stání a množství tříděného odpadu se díky tomu výrazně zvýšilo, což se projevilo i na příjmech do obecní kasy.

Někteří lidé však stále smysl třídění odpadů jako-by nechápali a do kontej-

nerů dávají směsný odpad. Jiní neovládou rozložit kartonovou krabici nebo sešlápnout petku, takže k recyklaci vozíme „vzduch“ a tím zase rostou náklady na dopravu.

A další se zřejmě chtějí pochlubit, jak dobře třídí, a tak nechávají odpad vyskládaný vedle prázdných kontejnerů...

KULTURNÍ KOMISE HLÁSÍ

Milí
vranovičtí
a kelčičtí,

letošní jaro
bylo pro naši
rodinu plné
smutku.

Děkuji všem, kteří mi po úmrtí manžela projevili soustrast a nabídli pomoc. A stejně tak děkuji našim spolkům, které připravili krásné akce, na které jsem se vypravila s foťákem, abych nafotila snímky pro obecní Facebook i pro toto číslo zpravodaje. Díky tomu jsem přišla na jiné myšlenky a zároveň si uvědomila, jak je sousedská pospolitost důležitá. Více než kdy jindy mě těšilo, jak je dobré, že tady máme tři party, které se starají o zábavu pro celou dědinu. Život není peříčko, jak by se někdy mohlo zdát, a je důležité, když kolem sebe máte lidi, kteří vám zlepší náladu a dají naději a sílu do dalších dnů.

Jsem moc ráda, že se život začíná vracet do normálu. Všichni, kdo v obci dělají něco pro druhé, mají můj velký obdiv a úctu. Ono to totiž někdy není jednoduché, vždy se najde nějaký „rejpál“, kterému vadí to nebo ono... Ale to nás nesmí odradit, stejně jako vrtochy počasí nebo koronaviru.

Zahrádkáři se do poslední chvíle rozhodovali, jestli „majku“ udělat, nebo ne (vládní opatření se tehdy měnila ze dne na den). Nakonec zvítězilo kladné rozhodnutí. Největší radost jsem měla z toho, že jsme se opět sešli, že přišli lidé, o kterých vím, že v lockdownu prožili opravdu krušné chvíle. Moc si toho vážím. Někdy mám pocit, že se ze života vytrácí ta správná „člověčina“, a právě proto jsem vděčná za tyto akce, kde se můžeme sejít a normálně „poklábosit“.

O týden dřív zahajovali sezónu Skaláci a byla to také dost vydařená akce. Lidé se sešli, ochutnali dobré jídlo, zazpívali si s harmonikářem, děti se v přírodě vyřádily - vždycky je tam ráda fotím...

Teď se těším na prázdninové akce, čeká nás Skalácká vařečka a oblíbené stanování... Ale o tom zase příště.

Lenka Hrudová
předsedkyně kulturní komise

Jak probíhalo covidové pololetí ve školce?

Začátek roku 2021 přinesl naději na zlepšení covidové situace, děti nastoupily do mateřské školy v plném počtu. Stále platí dodržování mimořádných opatření vydaných MŠMT, což znamená vstup do MŠ pouze v roušce, každodenní měření teploty, desinfekce rukou a dodržování zvýšených bezpečnostních a hygienických opatření. Tedy pravidlo 3R. Navýšení desinfekčních a hygienických opatření platí přísně ve všech prostorách mateřské školy a jejich dodržování je velice důležité.

V lednu jsme stihli připravit hudební představení s písničkami pro nejmenší děti. Proběhla také rekonstrukce schodů do sklepních prostor, které byly ve velmi špatném stavu. Provoz MŠ běží do 3. února, pak ho přerušuje týdenní karanténa kvůli výskytu covidu u jednoho z dětí. Znovu otevíráme 8. 2., kdy prošli všichni včetně dětí testováním (a byli negativní). Provoz běžel do 26. 2. 2021, kdy došlo k dalšímu uzavření mateřské školy na základě nařízení vlády.

Ke Dni dětí jsme pro děti připravili na školní zahradě sportovní a vědomostní úkoly a také cestu za pokladem. Na jejím konci čekala sladká odměna.

Když se v květnu brány školky otevřely, došlo konečně i na dobrodružství, například na ekologický výukový projekt Den hmyzu, který dětem ukázal, kolik hmyzu žije kolem nás. Děti se dověděly, kdo je užitečný nebo naopak, jak je vše propojeno. Zažily den plný přírodovědných, rytmických, výtvarných, pohybových a relaxačních aktivit.

Předškolní vzdělávání u dětí, které mají od září 2021 nastoupit do základní školy, probíhalo formou distanční výuky. Nástup předškoláků do MŠ byl umožněn 12. dubna, ale mladší děti stále zůstávaly doma. Povinností bylo testování dětí, a to dvakrát týdně. V tuto dobu jsme s předškoláky pilně pracovaly na jejich přípravě pro vstup do 1. třídy základní školy. Všechny děti nastoupily až

10. května, naštěstí již bez testování.

A pak už děti čekal pestrý program. Za vše, co mohu pro děti připravit, bych touto cestou chtěla poděkovat zřizovateli, obci Vranovice – Kelčice. Děkuji za podporu, vstřícnost a spolupráci.

Jana Dostálová, ředitelka MŠ

Rozlučkové odpoledne s dárky a Sokolem

Na konci školního roku jsme uspořádali rozlučkové odpoledne s předškoláky. Odměnou pro předškoláky byla trička s obrázky a seznamem dětí navštěvujících mateřskou školu, všechny děti získaly medaile a diplomy z projektu České obce sokolské, kterého jsme se opět zúčastnili. Jde o projekt, který u dětí rozvíjí pohyb, obratnost, zručnost, zdolávání překážek a radost z toho, že dané úkoly zvládly samy. Rozlučkové odpoledne si děti pěkně užily a odnesly si pěkné dárky na památku na školku.

Záhumenky ve Vranovicích mají nový vodovod

Po loňské první etapě letos obec dokončila vodovod v západní části Záhumenky - Vranovice.

Loňská první etapa, která stála 453.718 Kč, už je zkolaudovaná, na podzim proběhne kolaudace letošních prací za 1.594.811 korun. Celá tato část už je zokruhovaná a nemá jediné místo, kde by voda stála v koncových větvích.

„Původně jsme počítali s dotací, ale kraj měl v rozpočtu méně peněz, tak jsme se rozhodli, že vodovod vybudujeme za obecní peníze. Ne že bychom měli v rozpočtu nadbytek peněz, ale nechtěli jsme už čekat,“ vysvětlila starostka Irena Blažková.

V oblasti, kde obec už dříve vybudovala kanalizaci, je přibližně 20 stavebních parcel.

„Je to další investice do budoucnosti obce. A jak se ukázalo, na investice máme čich. Před rokem jsme koupili za 1,5 milionu dům v Kelčicích se čtyřmi stavebními pozemky, dneska bychom ho mohli prodat za deset milionů,“ dodala starostka s tím, že pozemky jsou zatím v rezervě a k dispozici budou po změně územního plánu.

V části Záhumenky už stojí první dům a výstavba dalších se chystá. Obec se před lety zavázala, že do oblasti s fungující kanalizací, která je podle územního plánu určená k výstavbě rodinných domů, přivede i vodu.

Na podzim se začne budovat nadregionální biokoridor

Už za několik týdnů začne akce, která nemá svým významem a rozsahem v dějinách Vranovic-Kelčic obdoby. Na hranicích katastrů Vranovic i Kelčic s Otaslavicemi, Vincencovem a Dobrochovem vznikne takzvaný nadregionální biokoridor, tedy přibližně 40metrový pás smíšeného lesa. Smyslem této investice, kterou bude plně hradit Státní fond životního prostředí, je zadržování vody v krajině, ale také vytvoření prostoru pro migraci živočichů a rostlin.

„Realizace začne na podzim, hned když se sklídí obilí. Do konce roku se vysadí všechny stromy, další dva roky zajistí firmy následnou péči, ale pak už to bude na obci. Budeme se starat o dalších 16 hektarů pozemků,“ vysvětlila starostka Irena Blažková, že peníze od státu nebudou „zadarmo“.

Projekt je rozdělený na dvě zakázky. O první z nich, která se týká Vranovic, se ucházelo 7 firem. S nabídkou ve výši 4.814.203 Kč bez DPH uspěla společnost KAVYL. Druhou

zakázku na vybudování biokoridoru kolem Kelčic vyhrála v konkurenci 5 firem společnost VYKRUT zahradní služby, a.s. s cenou 8.298.725 Kč bez DPH.

„Moc se těším, až začneme tento velkorysý plán uvádět do života. Dříve měla krajina na Hané nejen pole, ale také spoustu přirozených lesíků a remízků, takže prostor tady nebyl tak otevřený jako dnes. Nový projekt vesnici do budoucna ochrání před nedostatkem vody a postupným vysycháním,“ dodala starostka.

VRANOVICE KELČICE

Sokolník, ornitolog a myslivec Ivan Páleník o své netradiční zoo:

Postarat se o poraněné ptáky je povinnost a zároveň čest každého dobrého sokolníka

Příroda ho bavila už jako kluka. Ani ne tak teorie v hodinách přírodopisu, ale hlavně kontakt s živými zvířaty. „Začal jsem pomáhat kamarádovi ornitologovi Alešovi Tomanovi – chytat ptáky, kroužkovat je. On se trochu bál lézt na stromy, tak jsem mu dělal lezce. A to byly chvíle, kdy mě to chytlo a až do dneška nepustilo,“ vzpomíná Ivan Páleník na chvíle, kdy se do zvířat doslova zamiloval. A postupně se zvířata stala koníčkem celé rodiny. Nebo spíš koněm, protože péči o tolik živých tvorů by bez pomoci manželky a dcer nezvládl.

Zahrada jejich rodinného domu je totiž opravdu zoologická. Najdete na ní jestřáby, krahujce, krkavce, několik druhů sov, bažanty s více než 200 malými kuřátky, ale třeba i jezevce, lišku nebo danče.

NEBOHÁ KUŘÁTKA

Péče o ně si žádá spoustu času, ještě více peněz a každý den stovky kuřat. Tedy spíš kuřátek, které Ivan vozí z Oseku, kde je líheň na snáškové slepice. „Z 30 tisíc vajec se vylíhne 15 tisíc slepiček, které lidi potřebují, a 15 tisíc kohoutků, kteří jsou lidově řečeno k ničemu. Dřív se malí kohoutci po narození pálili v kafilérce, ale pak se zjistilo, že je to dobré biologické

materiál, takže je odebírají zoologické zahrady, sokolníci, liškaři, teraristi nebo provozovatelé záchraných stanic,“ vysvětluje Ivan Páleník.

A kolik těch přtávkých kohoutků potřebuje? „Ve čtyři ráno vyrazím, abych byl v Oseku první, sbalím osm pytlů, v každém je 1100 nebo 1200 kuřat, zaplatím dvě stovky za pytel a jednu domů. V garáži jich vysypu na zem, aby vychladly, večer to naskládáme do desetikilových bedýnek, naccpeme do dvou mražáků a do lednice a tato zásoba nám vydrží šest sedm týdnů,“ říká Ivan a manželka Jitka dodává, že ptáčky krmí jen šest dní v týdnu. „Od pondělí do soboty,

v neděli mají dietu. Ani v přírodě ptáček každý den něco neuloví. Navíc ve voliérě nemají takový energetický výdej, aby musely žrát každý den naplno,“ upřesňuje paní Jitka, která v pracovní době počítá na obci peníze a pak doma mrtvá kuřátka. „Denně potřebujeme nejméně 150 kuřat. Máme šest výrů, každý chce pět šest kuřat, šest jestřábů, to je stejné, sovy sněžné potřebují šest nebo sedm, a když budou mít sovice mláďata, tak se musí dávka zvýšit. Sova pálená sežere dvě denně, ale mládě čtyři až pět. A když máte pět mladejch, tak si to spočítejte...“ směje se a dodává, že jsou to přece jen jednodušší počty než obecní účetnictví.

Bubák, tříletý samec
výra velkého

Pro chovatele jsou malí kohoutci nej-dostupnější a nejlevnější krmení.

„Francouzi plánujou, že budou ovlivňovat embrya, aby se líhly jenom slepičky a žádní kohouti. Snad to k nám nedonde,“ doufá Ivan, který svému zvířectvu občas dává na přilepšenou laboratorní myšky, které chová známý ve Zlíně. „Balí je do pytlíků po deseti, a ještě dělá křepelky, tím jim přilepšujeme. Jezdijó pro to i Holanďani, což je známka kvality.“

Někdy dostanou jeho miláčky i holuby. „Kamarád má holuby poštáky, asi 100 holubů, kteří udělají čtyři hnízda, mají 250 mladých. Vybere ty, co mají správnou kosturu. Ostatním dříve kroutil hlavou a dával je do hnojáka, ale pak je začal prodávat. Za každého holuba mu dám deset nebo patnáct korun, dám je do voliéry a mám je tam jako živou konzervu. Když chcu ptáčka odměnit, tak dostane holuba. Ale pak vás dva dni neposlouchá, protože to je energeticky hodnotný maso,“ usmívá se Ivan Páleník.

DOMOV ZVÍŘECÍCH DŮCHODCŮ

Kohoutky, myšky, křepelky a holubi nepožívají u Páleníků jako krmivo jen pro lovce nebo chovné ptáky, ale taky pro opeřence, kteří by v drsné přírodě nepřežili. Postarat se o poraněné ptáky je totiž čest a povinnost každého dobrého sokolníka.

„Teď máme pět hendikepovanejš poštolek. Je to smutný pohled – jedna má upálený křídlo, druhá upálenou nohu. Po elektrickým zásahu je ptáček jeden dva dny nor-

mální, ale pak mu nožka nebo křídlo začne černat a upadne,“ vysvětluje Ivan a dodává, že péči o ně bere jako službu přírodě, aby se ptáček netrápil. „U nás se netrápí, u nás dožije. Máme tady takový domov hendikepovaných a důchodců.“

Páleníkovi se ale jako milovníci přírody nestarají jen o zvěř na vlastní zahradě. „Vyrobil jsem pět napajedel, každé na 200 litrů vody. A co dva týdny je objíždíme – na vozík naložíme nádrž na tisíc litrů a s dcerkou jedeme a doplňujeme, protože v okolí není přirozený zdroj vody. A tu potřebují zajáci, bažanti i srnčí,“ vysvětluje Ivan. Kromě toho má každý myslivec určený zásyp, do kterého voží v zimě krmení. „Je nás asi třicet, ale někteří jsou už starší, tak jsem si vzal na starost pět zásypů. Ta práce mi nevádí, vždycky říkám, že nejedím krmit jenom zvěř, ale jako ornitolog i ptáky, vlastně právě pro ně jsem udělal ta napajedla.“

LOVY BEZE ZBRANÍ

Mnohem veselejší než nálupy mrtvých kuřátek jsou lovy – k lovení v přírodě s jestřábem ale vedla dlouhá cesta. Napřed si musel Ivan Páleník udělat myslivecké, ornitologické a sokolnické zkoušky.

„Nejsem žádný vášnivý lovec. Myslivcem jsem se stal proto, abych mohl být sokolníkem. Na střelnici jsem byl snad dvakrát. Že bych každou neděli praskal do asfaltových holubů, na to mě neužije,“ říká Ivan, který doufal, že nebude muset chodit po lese

s flintou. Ale myslivci byli proti: „Musíš pracovat pro honitbu. Střílet škodnou, v zimě chodit na lišky, na toulavé kočky, na straky.“

Většinu času v přírodě teď už ale tráví po svém – jako sokolník nebo spíš „jestřáb-ník“. Přihlásil se do sokolnického střediska v Olomouci, kde absolvoval roční praxi. „Dostal jsem garanta, který se o mě ten rok staral, učil mě základy. Po prostudování literatury jsem odjel do Prahy složit sokolnické zkoušky. Bez nich nemůžete lovit s dravcem. Vlastně můžete, ale říká se tomu pytláctví,“ směje se Ivan.

Jak takové sokolnické výpravy vypadají? „Pronajmeme si honitbu a tam lovíme. Nastoupí nás 12 sokolníků, přinde hospodář a řekne: Pět zajců vám nechám. Všichni jsou našťvaní, že jenom pět, ale ve finále chytíme dva a jsme spokojení. Protože sokolnické heslo zní: My nelovíme pro kořist, ale pro všechno krásné kolem toho,“ říká kelčický sokolník, který loví s jestřábem.

Proč vlastně loví, když ho samotný lov tolik neláká? „Mně stačí, když se vrátím zpátky s ptákem. Není na žádné šňůře, takže když ho vypustíte, může se sbalit a odlítnout. Mezi člověkem a loveckým dravcem proto musí vzniknout pouto, které souvisí i s potravou. Když ho necháte hladného, tak vás poslouchá, ale nemá sílu. Když ho moc nakrmíte, tak nemá důvodu, proč by se vrátil. To není pes, kterému dáte plnou misku, on ju sežere a pak si vám lehne k noze.“

Když se jestřáb nažere, vyletí na strom, stoupne si na jeden stojáček, půl dne klimbá a vy musíte počkat, až bude mít hlad a zavoláte ho zpátky,” usmívá se Ivan.

DUŠE ORNITOLOGA

Naše povídání uprostřed „zoologické“ zahrady, přehlušované ptáky, jezevci i další havěti z okolních kletí a výběhů, se stáčí zpět k ornitologii, která zůstala od dětství Ivanovou velkou láskou. „Už patnáct let jezdíme s rodinou do Jeseníků na Velkou Štáhli na velkou odchytovou akci. Natáhneme 150 metrů sítí a celé den od rána do noci každou hodinu sítě obcházíme, kroužkujeme, zapisujeme a výsledky posíláme do centrály v Praze. Do sítí chytíme třicet až čtyřicet druhů ptáků, které normální smrtelník většinou ani nezná,” popisuje každoroční dobrodružství, díky kterému ornitologové zjišťují, jak se u nás ptačí populace vyvíjí, jakého stáří se jednotliví ptáci dožívají nebo kudy táhnou.

Konkurenci jim dělají moderní technologie. „Větším ptákům se teď nasazují geolokátory, aby je mohli sledovat doslova online. A přineslo to zajímavá zjištění. Například u černých čápů se myslelo, že to lice od nás přímo do Afriky, ale oni letí nejdříve do Ruska a někteří zase letí přes Španělsko, ale všichni se sejdou v Africe. To se nevědělo.”

„Baví mě volnost toho ptáka a taky to, že můžu vyvenčit rodinu. V lovecké sezoně nachodíme denně až pět kilometrů.”

Díky práci ornitologů je statisticky doloženo, že se počet většiny druhů ptáků postupně snižuje, dává jim zabrat hlavně chemizace zemědělství. Naopak špačků, krkavců, krahujců a dalších predátorů je stále více. „Třeba krahujec se u nás dříve objevoval minimálně, dneska je skoro v každém remízku. A teď si vemte, že jeden krahujčí pár sežere ročně dva a půl tisíce sýkorek,” upozorňuje Ivan na to, že kvůli zásahům člověka z přírody mizí přirozený koloběh života ptáků i dalších zvířat. A dodává další příklad: „Jedna straka, než vychová pět mláďat, tak vyluxuje všechny hnízda na okolí, hlavně kosí a drozdí, ale i bažantí. Ale i ta straka se musí chránit, jen od července do února ji můžou myslivci lovit, aby se stavy snížily.” Straka se ale novým pořádkům přizpůsobila. „Je hodně chytrá. Když jdete s klackem, tak si vás ani nevšimne, ale jakmile máte flintu, tak vás obletí takovým obloukem, že se snižování stavu strak moc nedaří,” vysvětluje Ivan, že není dobré chránit všechny druhy zvířat, protože když nemají přirozeného nepřítele, stane se z nich vrcholový predátor.

Cesty do Velké Štáhle nejsou jediným ptačím dobrodružstvím, za kterým se Ivan vydává za hranice obce a všedních dní, ale to už se zase plynule přesouváme od ornitologie k sokolnictví. S manželkou a dcerami jezdí na sokolnické lovy, největší bývá v Opočně. „Celkem je v republice asi 500 sokolníků. Jezdíjou na různé výstavy nebo akce, kde chce mít někdo sokolníka pro děcka. Vysvětlujeme jim, že sokolnictví je jeden z nejstarších způsobů lovu, který je dokonce na seznamu nemateriálního kulturního dědictví UNESCO,” vypráví Ivan s neskrývanou hrdostí.

ČAS, ENERGIE I PENÍZE

Sokolnictví i péče o další zvířata je pro Páleníkovy koníčkem, do kterého ale musí investovat hodně času, energie a taky peněz. „Třeba sovice sněžná si na sebe vydělá, ta má každý rok tři čtyři mláďata, které předáváme dál na chov. Podobné je to u sýčků. Ale chovali jsme puštíky bradatý, pár stál šedesát tisíc, a když měli začít fungovat, tak přišel virus. Večer jsem jim ještě dával nažrat a ráno byli mrtví. Padlo deset těch nejdražších ptáků. Prý to roznášijou komáři a virus působí rychle, zasahuje přímo mozkové centrum.”

Největší radost má, když se mu podaří ptáka vycvičit. „Když přindu na kraj lánu obilí, takhle ho hodím a on letí 150 metrů, sedne si na strom, já na něho zavolám a vrátí se. Baví mě volnost toho ptáka a taky to, že můžu vyvenčit rodinu. V lovecké sezoně při výcviku dravce s ním nachodíme denně až pět kilometrů. Sokolnické lovy jsou o spolupráci sokolníka a loveckého dravce, a to se musí nacvičit.”

A přímo při lovu vydají sokolníci ještě mnohem více energie. „Když náš jestřáb složí čtyřkilový zajíca, musíme utíkat. Někdy se stane, že zajíca chytne za zadek, a zajíc s tím jestřábem valí třeba 150 metrů, vletí do potoka. Když jsem svého jestřába konečně dohnal, ležel na hladině a pod sebou držel utopeného zajíca,” zakončuje Ivan Páleník akční historkou naše povídání.

Vladislav Sobol

Dětem, kteří se přijdou do kelčické „zoo“ podívat, se nejvíce líbí sova pálená. Jmenuje se Soren.

„Sokolnictví je jeden z nejstarších způsobů lovu, který je dokonce na seznamu nemateriálního kulturního dědictví UNESCO.”

Se sokolnickou rukavicí

Páleníkoví vychovávají každý rok kolem 200 bažantů. Koupí jednodenní kuřátka, na podzim něco vypustí myslivcům, část prodají a zbytek vypustí do přírody, aby se kolem obce rozšířila jejich populace.

Kromě Mery (na snímku) mají Páleníkoví ještě psa Artura. Ten se před lety zasloužil o velkou rodinnou lásku, srnečku Gambi. Jednoho dne ji na vycházce „oňufal“ a protože srnčí maminka by ji už nepřijala, vzali si ji na zahradu do své „zoo“, kde žila dva roky. Jednoho dne se ztratila a pak zase vrátila - se čtyřmi mladými. Mladí po čase odešli „do světa“ a i Gambi si po roce odvedl srnec.

Součástí rodinného zvěřince je i liška

Jezevec Mel: „Když za ním jdu do klece, raději si vezmu holínky, kdyby se po mně chtěl ohnat. Ale je hodný, nechá se poškrábat.“

Jezevce chovají na zahradě dva: „Jsou to dvouletí kluci, tak už tady s náma asi dožijou.“ Krmí se granulemi, ale ještě raději mají jednodenní kuřátka i zralé ryngle.

Němčická zubařka z Kelčic Lucie Páleníková: Místo 32 zubů jen 20? Žít se s tím dá, ale lepší je zdravý chrup

Lucku Páleníkovou zná skoro každý jako místní skororodačku a sousedku. Zubní lékařku MDDr. Lucii Páleníkovou jako majitelku firmy Dentilis naopak nezná téměř nikdo – svou ordinaci má v Němčicích nad Hanou a až na několik výjimek nikomu z Vranovic–Kelčic zuby netrhá ani neplombuje. Obává se, že by jim pak nenápadně prohlížela chrup pokaždé, když se potkají. Proto jsem si s ní povídal o tom, jak se k „zubařině“ dostala, co ji na práci baví a jak se staráme o své zuby. Jako bonus Lucie přidala i tipy, které se můžou hodit každému.

Na začátek mám obecnou otázku: Jak se chrup lidí v Česku mění? Zlepšuje se nebo naopak tím, jak má dnes každý málo času a navíc je nedostatek zubařů, se stav našich zubů zhoršuje?

Myslím, že postupně se situace lepší, i když opravdu velmi pomalu. Do ordinace pořád chodí i mladí lidé, kteří mají namířeno k celkovým protézám. Například zhruba dvacetiletá slečna, která dlouhodobě ignorovala kartáček. Když ji zuby bolely, tak zvolila nejjednodušší řešení – šla na pohotovost. Až po nějakých čtyřech letech si uvědomila, že by jako mladá slečna chtěla nějak vypadat. A že když se chce potkávat s jinými lidmi, zuby jsou v dnešní době podstatná záležitost. Jenže to už byla o deset zubů chudší. Právě teď řešíme, jak to dát dohromady.

Půjde to ještě?

V tomto případě snad ano. Někdo má zuby v takovém stavu, že už mu nepomůžu, ale pokud člověk chce, tak se mu snažím ukázat cestu z pekla, které by ho velmi pravděpodobně čekalo.

**NĚKDY BYCH PACIENTY „VYLISKALA“
V čem spočívá tajemství zdravých zubů?**

Jednoznačně ve výchově, strašně záleží na rodičích. Je úplně neskutečné, jak to mohou dětem pokazit, když jim dávají na pití sladké džusíky a nenaučí je čistit zuby. Tato doko-

nalá dvojkombinace špatného stravování a ignorace kartáčku dětem zuby dokonale zničí. Když přijde do ordinace tříleté dítě a z dětských zoubků, které má pár měsíců, není ani jeden v pořádku, tak je to k breku a na vyliskání rodičů.

Předpokládám, že rodiče neliskáte...

Jak takovou situaci řešíte?

Snažím se všechno rodičům v klidu vysvětlit. Že sladkosti by měli omezit – i když je mi jasné, že vyhnout se tomu úplně nedá, babičky se sladkými dárky nikdy nezklamou (směje se). Že je důležité hlavně večerní čištění. A hlavně že by měli děti naučit pít vodu nebo neslazený čaj. Když mají celý den u sebe lahev napajcovanou nějakým přeslazeným roztokem, tak se jejich zoubky doslova rozpouští před očima.

Zabírá to vysvětlování?

Jak kdy. Některých dětí je mi líto, když vidím, že jejich rodiče nemají polovinu zubů a kartáček moc nepoužívají. To se pak děti těžce motivují a je to malé neštěstí. Ale občas se stává, že některé děti se i navzdory horšímu sociálnímu prostředí chytanou. Těm potom strašně ráda pomůžu, některým stačí jenom ukázat cestu.

**Není chyba v tom, že se zrušily
prohlídky, na které ještě moje generace
chodila povinně v rámci školy?**

Školní prohlídky jsou zakázané legislativou, na dítě můžu sáhnout jen v přítomnosti zákonných zástupců. Ale to podle mě není úplně špatně – ukázalo se, jak strašně důležitá je právě prevence s rodiči, aby věděli, jak se o dětské zuby starat. Například je důležité dětem do osmi nebo někdy i do deseti let zuby dočišťovat, protože osmileté dítě není manuálně schopné si je samo vyčistit dokonale.

ZUBY DŘÍVE A DNES

Zatím jsme probrali jen negativa – ale vy jste se na začátku zmínila, že stav chrupu se u lidí v Česku postupně zlepšuje.

Obecně je to určitě pravda, když bychom porovnali zuby před padesáti lety a dnes, tak v průměru jsme teď na tom určitě mnohem lépe.

Čím to je?

Prvním důvodem je technika, kterou mají zubaři k dispozici, od nejmodernějších přístrojů až po obyčejný rentgen. Dříve se rentgenovalo mnohem méně než teď, kdy se snažíme najít kazy ještě v zárodku. Například mezizubní kaz se bez rentgenu najde až v okamžiku, kdy je to obrovský kráter a zasahuje skoro do nervu. Díky častějšímu rentgenování a dalším moderním technologiím teď umíme najít kazy dříve a tím zmírnit poškození zubu. Každý zub je schopen přežít několik zásahů, ale ne

CO MĚ TĚŠÍ A CO TRÁPÍ

Dneska jsem měla na křesle dvacetiletou pacientku, která nemá ani jeden kaz, ani jednu výplň. Ta slečna má celoživotní pohodu. Když se nadále zaměří na prevenci, bude z ní šťastný člověk. Přijde k nám jednou ročně, trošku ji poškrabkám zubní kámen, pochválím a podívám se, jak jí rostou osmičky. To je jediné, co ji může trápit. Když mám na křesle takového člověka, jsou to pro mě šťastné okamžiky. Většinou ale ke mně chodí pacienti, kteří hygienistku nikdy neviděli, mezizubní kartáček je

pro ně cizí slovo a standardní kartáček mění dvakrát do roka, tedy pokud ho dostanou na Vánoce. Když takovému člověku udělám komplexní vyšetření, zjistím, že ze třiceti zubů má bez problémů třeba pět. A na dalších pětadvaceti je pětadvacet různých problémů, tak vím, že celý rok můžu „spravovat“ jenom tohoto člověka. Stav chrupu české populace ani třicet let od revoluce ještě není ideální.

nekonečně mnoho, protože každým vrtáním se z něho vždycky ubere víc. Takže když má někdo převrtaný zub po dvacáté, tak z něho už opravdu nic není.

A ten druhý důvod?

Dospívá nám generace, pro kterou je péče o chrup důležitá. Teď jsou z nich mladí rodiče, takže dbají na prevenci i u svých dětí a ví, jak je důležité, jim je čistit od prvního zoubku. A právě tahle generace dnešních dětí bude první, která nebude mít se zuby problémy.

Proč myslíte, že se dříve lidi o zuby nestarali?

Tehdy byla zubní péče opravdu jiná, používaly se jiné materiály. Někteří vyvolení se samozřejmě k dobrému ošetření dostali už dříve, ale spousta věcí byla na příděl.

Jak to myslíte?

Například anestezie. Hodně lidí bere jako samozřejmost, že se vrtalo bez anestezie. Já bych na sebe bez anestezie nenechala zubního lékaře s vrtačkou sáhnout, přijde mi to jako týrán. Velká část lidí má z té doby návštěvu zubaře spojenou s nějakým traumatem, protože si problémy takzvaně sušili a k lékaři přišli až ve chvíli, kdy to bylo kritické. A někteří to tak mají dodnes, prostě ještě nepochopili filozofii, že když přijdou preventivně, když je nic netrápí a najdeme něco malého, tak to lehce spravíme – je to řešitelné, levnější a hlavně méně bolestivé. Jenže někteří pořád razí teorii – dokud to nebolí, tak k vám nepřijdu. A potom přijdou s otokem, se zánětem nervu, a zub už často nejde zachránit nebo je to drahé. Takové ošetřování kanálků stojí tisíce. Takže pak nadávají, kolik museli zaplatit, proklínají zubního lékaře, proč je tak drahý, ale neuvědomí si, že pět let nebyli na prevenci.

ZUBAŘI JAKO NEDOSTATKOVÉ ZBOŽÍ

Když se teď začínají lidé o zuby lépe starat, tak budete mít méně práce...

Toho se opravdu nebojím. Kdybych zítřka vyhlásila, že budu jeden den nabírat pacienty, budou stát lidi ve frontě z Němců až k nám do Kelčic.

Opravdu je to tak, že jsou zubní lékaři nedostatkové zboží?

Je – a bude to ještě horší. Budoucí lékaři studují ve velkých městech, zvyknou si na městský život a domů už se většinou nevrací. Nikdo nechce přebírat ordinace v malých městech nebo na vesnicích, já jsem jednou z mála výjimek (směje se).

Jak to vypadá se zubaři v našem regionu?

Ve většině ordinací jsou lékaři kolem šedesáti nebo pětadesáti let, často i starší. Až tihle skončí, tak je nikdo nenahradí. Jen v mém nejbližším okolí jsou nejméně tři ordinace, které do pěti let skončí. Každá má minimálně tisíc pacientů, takže se opravdu nebojím, že bych neměla dost práce.

Tak proto jste šla na „zubařinu“?

Nebo jste se už jako malá hrabala v puse panenám?

Bylo to úplně jinak. Starší sestra studovala medicínu a nalákala mě, že „zuby“ jsou kratší studium a navíc lepší pro ženy. Nevím, kde na to přišla... Prostě mě nalákala do Hradce Králové, ale to už jí zbýval poslední ročník, takže jsme společně prožily jeden studijní rok.

Ani jako malá holčička jste nechtěla být zubařka nebo aspoň doktorka?

Táhlo mě to přírodovědným směrem, ale uvědomovala jsem si, že být vědcem v přírodovědném oboru není žádná velká perspektiva. Vnitřně jsem chtěla být veterinářka, k čemuž teď nemám zas tak daleko (smích), ale náš veterinář mi říkal, že to není úplně optimální obor pro ženy. Po gymnáziu asi rozhodla vidina, že profese lékaře má pořád takový ten prestižní nádech – být ne v Čechách. Že přece jenom ten doktorský titul něco znamená. Až později jsem zjistila, že je to naivní představa, realita je trochu jiná.

NÁROČNÉ ZAČÁTKY

A najednou jste měla v ruce vysokoškolský diplom.

Teprve pak jsem začala zjišťovat, co zubářina ve skutečnosti obnáší a že ji doopravdy budu dělat. A po těch deseti letech, které mám za sebou, musím říct, že je to zajímavá práce, i když někdy trochu náročná. Tak jako každá práce s lidmi. Důležitá je odbornost, ale taky je to hodně o manuální práci. A navíc musí být člověk psycholog, umět s lidmi mluvit.

Jak to vlastně u zubařů funguje? Jeden den skončíte školu a druhý den jdete trhat zuby?

Poslední tři roky studia probíhají na klinice – tam pod dozorem trháte, brousíte, vrtáte... Takže je to opravdu tak, že hned po ukončení školy si můžete otevřít vlastní praxi. Ale touto cestou jsem nechtěla jít – prvních pět let jsem pracovala v soukromých ordinacích v Břeclavi a Olomouci jako zaměstnanec. Myslím, že je to tak lepší. Ze školy sice vyjdete nabitý informacemi a částečně i praxí, ale je dobré si všechno vyzkoušet na vlastní kůži. Teprve když jsem vytrhala stovky zubů a opravila tisíce kazů, rozhodla jsem se pro vlastní ordinaci. Navíc už jsem věděla, kde se hodlám usadit, protože do vybudování ordinace musí člověk investovat statisíce nebo spíš miliony, takže je pak dobré na tom místě nějaký čas zůstat.

Ordinaci máte v Němčicích nad Hanou. Proč ne u nás? Ve Vranovicích nebo Kelčicích by se určitě vhodné prostory našly...

Právě tohle jsem nechtěla. Jeden z mých šéfů, pod kterým jsem dříve pracovala, měl ordinaci ve svém rodinném domě. Lidi za ním chodili s bolavými zuby na Štědrý den dopoledne, na Silvestra odpoledne, a když se v neděli vrátil z víkendu, tak už ho čekali za plotem. On byl velký dobrák a vždycky je ošetřil a já bych se svou náturou asi dopadla stejně. Člověk by si měl oddělit práci od soukromí, a já jsem to oddělila těmi deseti kilometry.

Jak se taková zubní ordinace zakládá?

Přebírala jsem zavedenou praxi po kolegyni, která odešla do důchodu, ale i tak mám na první tři měsíce jenom mlhavé vzpomínky. Všechno mělo plynule přecházet, například smlouvy s pojišťovnami, ale já jsem se pořád topila v různých dokumentech a útech. Byly to tři měsíce temna – přes den jsem pracovala a večer řešila administrativu, od toho, co hořelo, až po záležitosti, které mohly chvíli počkat.

Pak už to bylo lepší?

Po třech měsících, kdy si všechno začalo trochu sedat, jsem se rozhodla, že bych chtěla mít dentální hygienistku, protože bez ní je zubař tak trochu nešťastný. Na inzerát se mi ozvala šikovná slečna, ještě studentka, ale s tím, že by chtěla mít samostatnou ordinaci. Takže jsem začala budovat ještě druhou ordinaci. Byly to další dva měsíce stresu, protože budova polikliniky je stará a její elektrické rozvody a instalace to je pekelný zážitek. Majitelé mi řekli: Jasně, nemáme problém vám pronajmout další místnost, ale už několik let tam není voda. Jenže bez ní se neobejdu, takže jsme měsíc hledali vodu. Nakonec se to podařilo, ordinaci jsme zařídili a slečna ke spokojenosti všech nastoupila. Sice se po čtyřech letech přestěhovala do Brna, ale podařilo se mi najít novou hygienistku, což považuji v dnešní době a v naší oblasti za malý zázrak.

CO DĚLÁ DENTÁLNÍ HYGIENISTKA

O dentální hygienistce už asi každý slyšel, ale málokdo ji viděl. Proč je pro zubaře důležitá?

Základní úkol dentální hygienistky je vysvětlit pacientovi, co dělá špatně při čištění zubů. Protože devětadevadesát procent české populace si nečistí zuby tak,

jak by bylo optimální, a proto má skoro každý člověk zánět dásní. A k tomu v ústech další bakterie, které vytvářejí kazy.

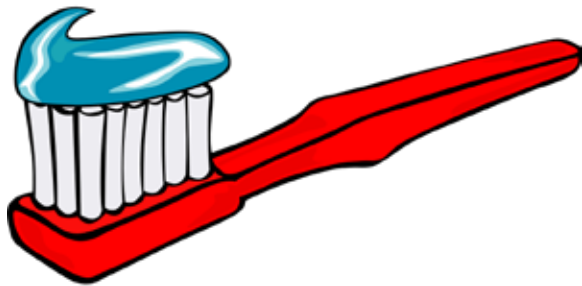
Zase jsme u čištění zubů...

Moderní stomatologie má jednoduchou filozofii: Čistý zub se nezkazí. Problémy se zuby, všechny ty záněty a kazy, se vyvíjí dlouhé roky. Nejkritičtější je období u mladistvých. Když to rodiče zanedbají a nejsou důslední mezi šesti a patnácti lety, tak jim můžou zadělat na takový problém, že z toho budou nešťastní a mají se zubaři celoživotní problémy. To je důvod, proč rádi bereme i děti našich pacientů, abychom všechno naučili naše klienty a oni své děti – ty pak mají velkou šanci, že nebudou mít se zubařem problém. Proto se snažíme jít cestou prevence, spolupracující hygienistka, která má čas si s nimi povídat a všechno jim ukázat. Ale vzhledem k tomu, že jsem převzala pacienty vlastně nedávno, tak budu ještě nějaký čas sklízet to, co se zaseto někdy před dvaceti třiceti lety.

ZUBNÍ DESETIBOJ

Co ve vaší ordinaci zvládnete?

Pracuji jako takový maloměstský praktický zubní lékař, takzvaný desetibojař, jinými slovy dělám skoro všechno. Staráme se

o pacienty od narození až po devadesátníky. Děláme téměř celé spektrum výkonů od dětské péče přes prevenci, výplně, léčení zánětů kanálků, k tomu základní chirurgie. Jediné, co nedělám přímo, jsou implantáty, což je nadstavbová záležitost, na to máme spolupracujícího implantologa v Olomouci. A pak samozřejmě nedělám velkou chirurgii, například ležící osmičky nebo náročné stavy po úrazech, ty se ke mně dostanou až na stehy.

Takže musíte umět všechno. Je to náročné?

Náročné je to hlavně tím, že každý člověk je jiný, každý má jiné problémy a jiné představy. Navíc do toho vstupuje finanční otázka, která je v našem oboru dost podstatná. Takzvaná péče na pojišťovnu je v podstatě paliativní základ, taková záchrana, ale záchrany se na pojišťovnu moc provozovat nedají. Pacienti to buď musí akceptovat a připlatit si, nebo se smířit s řešením, které není úplně ideální.

BUDE SE PLATIT VÍC, TO JE JEDINÁ CESTA

Jinými slovy – za špičkovou péči je třeba zaplatit.

V dnešní medicíně se dají dělat velké věci, ale často za hodně velké peníze. Je to trochu byznys, i když já tedy moc byznysmenka nejsem. Snažím se být rodinná a přívětivá zubařka, mám i několik tak trochu sociálních projektů, například osmdesátníkům děláme i lepší péči bez nějakých dramatických úhrad. Ale špičková péče zadarmo, jak se hlásí v médiích hlavně před volbami, tak to moc nejde. Za posledních třicet let všechno kolem nás zdražilo, ať si vezmete

lidskou práci, nemovitosti nebo energie, ale zdravotní pojišťovny zůstaly se svými tabulkami úhrad stále hluboko v devadesátých letech.

Přesto se dá říct, že ve srovnání s jinými zeměmi je u nás stomatologická péče hodně levná. Je to tak podle vás správně?

To je spíš filozofická otázka. České zdravotnictví je špičkové – od novorozenecké péče přes kardiologii až třeba po onkologii, ale většina lidí si neuvědomuje, že to stojí neuvěřitelné peníze. Proto se ve stomatologii bude platit čím dál víc, přece je důležitější, abychom zachránili člověka po infarktu a abychom měli moderní onkologickou léčbu. U zubů stačí dbát na prevenci. Koupit si kvalitní kartáček, chodit pravidelně na preventivní prohlídky a nechat si spravovat malinkaté kazy, na to by mohli lidé peníze pošetřit, když to srovnám s cenou krabičky cigaret. Kdyby stát jasně razil takový přístup, tak by si lidé srovnali priority. Teď každý pacient ví, jaká má práva, ale vůbec se tady nehraje na to, že by měl mít nějakou povinnost, a hlavně zodpovědnost za své zdraví.

Myslíte, že se podaří změnit národu našeho národa?

Nějaký čas to bude trvat, ale já věřím, že se lidi vzpamatují. Jinak bychom mohli dopadnout jako v Anglii. Tam má hodně lidí zuby jenom po čtyřky, prostě si šetří na těch první šest nebo osm viditelných zubů a všechno ostatní dál se extrahuje. Takže mají míň zubů, ale neumřou na to. Když má člověk místo dvaatřiceti zubů třeba jen dvacet, tak to není úplně ideální, ale žít se s tím dá.

Vladislav Sobol

JAK SI SPRÁVNĚ VYČISTIT ZUBY?

Dobré rady od sousedky

Kartáček

Optimální je měkký kartáček s menší hlavičkou a rovnými, hustšími a rovně střiženými štětinami.

Proč se čistí zuby

Zub se musí vyčistit celý, protože na každé plošce se mohou držet bakterie. Nejlépe se jim daří v rýhách zubů a při krčku, tedy při dásni, a taky v mezizubních prostorech.

Čištění

Je potřeba, aby štětiny šly sklonem mezi zub a dásně, do toho „ružového žlábečku“. Dokud to nemá člověk naučené pocítově, je dobré si stoupnout k zrcadlu. Následně je třeba malými vibracemi rozmělnit povlak na zubech. Když si člověk přejede po vyčištění jazykem přes zub, tak by měl být úplně hladký. Pokud ucítí něco chlupatého, tak tam zůstal povlak neboli bakterie. Ty si do 48 hodin vytvoří vlastní neprostupnou kolonii, která produkuje všechny ty kyseliny, jedy a další škodlivé látky, které ničí buď zub, nebo dásně.

Frekvence

Ideální je čistit si zuby dvakrát denně a večer kromě běžného použít i mezizubní kartáček, případně u předních zubů nit.

Mezizubní kartáček

Lidé se někdy leknu, když po čištění mezizubním kartáčkem začnou krvácet – není to žádná tragédie, jen „obyčejný“ zánět. Když si člověk čistí mezizubním kartáčkem denně, proběhne dvacet mezizubních prostorů a neukápně ani jediná kapka krve, je to signál, že nemá přemnožené bakterie, nebude tam zánět a neměly by se objevovat nové kazy.

Solo kartáček

Někteří lidé si čistí zuby na sucho takzvaným solo kartáčkem, což je minikartáček se čtyř až šesti milimetrovou kulatou hlavičkou, kterou se čistí postupně jeden zub po druhém. Třeba u televize.

Pasta

Na pastě tolik nezáleží. U malých dětí jsou dobré fluoridované pasty, které posilují sklovinu nově se vyvíjejících zubů. Fluoridované pasty doporučuji i dospělým, protože když člověk jí a pije, tak se ze zubů uvolňují minerály, které tyto pasty umí doplňovat. Ale hlavně je, aby to člověku bylo příjemné – někdo má rád konkrétní příchut, někdo pěnu.

Pomoc pro jižní Moravu: OBEC I SPOLKY SPOLEČNĚ

Ničivé následky tornáda vzedmuly vlnu solidarity po celé republice i u nás. Na jižní Moravu jsme poslali 60 000 korun. „Rozdělili jsme je na polovinu mezi dvě nejmenší a nejpostiženější obce – Mikulčice a Hrušky. Z Mikulčic už mi volala asistentka starosty a moc děkovala,“ řekla starostka Irena Blažková, která obecní pomoc zkoordinovala.

Kromě obce (40 000 Kč) přispěli i Zahrádkáři (10 000 Kč), Skaláci (5 000 Kč) a Hasiči (5 000 Kč).

Obec koupila hasičům kalové čerpadlo

Zažili jsme to mnohokrát a vzhledem ke klimatickým změnám možná budeme zažívat stále častěji. Bleskové povodně a bleskovou pomoc hasičů.

Vždy jsme se na ně mohli spolehnout, teď ale bude jejich pomoc ještě účinnější. Obec hasičům pořídila nové kalové čerpadlo, které najde své využití hlavně při čerpání vody ze zatopených sklepů a garáží. Nepotřebuje kabel na elektřinu, ale má samostatný motor.

HASIČI

Za čerpadlo obec zaplatila 25 tisíc korun z vlastního rozpočtu, bez využití dotací. „Je to obslužnost pro nás pro všechny. Nikdo neví, kdy bude pomoc hasičů potřebovat,“ řekla starostka Irena Blažková.

Skaláci se těší na klubovnu

Skaláci už nemusí čekat, až se jim Skala zazelená. Díky nové klubovně, kterou získali ve volných obecních prostorách vedle knihovny ve Vranovicích, se teď můžou scházet i v zimě a sprádat plány na jarní Zahájení sezony na Skale, letní Skaláckou vařečku a stanování i podzimní drakiádu a Ukončení sezony na Skale.

A třeba vymyslí i nějakou novou akci, protože areál Skaly skýtá mnoho dosud ještě nevyužitých možností...

SKALÁCI

Na Salaši u Zahrádkářů se chystá nová podlaha

Díky obecním investicím a dobrovolnické práci Zahrádkářů se Salaš mění k nepoznání a stává se stále oblíbenějším místem společných akcí. Teď bude mít i novou podlahu.

Na tradiční výrobu adventních věnců vzpomínají mnozí nejen díky krásné předvánoční atmosféře. S ní byl totiž spojen štiplavý mráz, který účastníky doslova bodal od chladné země. Letos už to bude jinak - obec získala od Olomouckého kraje dotaci 80 tisíc korun, k nim přidá 120 tisíc z vlastního rozpočtu a vybuduje novou podlahu.

ZAHRÁDKÁŘI
VRANOVICÉ x VELČICE

„Chybí nám místo, kde by se daly pořádat třeba větší rodinné oslavy, na které je ale hospoda příliš velká. Salaš už má nový plášť a s novou podlahou bude vhodná k celoročnímu využití,“ těší se starostka Irena Blažková.

ZAHÁJENÍ SEZÓNY NA SKALE: První akce po „třetí vlně“ covidu

SKALÁCI

Atmosféru tradiční skalácké akce přesně vystihl Michal Sobek v reportáži pro Prostějovský večerník:

„Dobré pivo, pohoda a po část odpoledne i sluníčko. Tak vypadal začátek sezóny Na Skale, v místě kousek za Vranovicemi směrem na Vincencov. Spolek Skaláci zde v sobotu uspořádal první setkání místních, na němž nechyběla pohodová atmosféra ani občerstvení.

A určitá úleva, čekání na začátek posezení se totiž protahovalo kvůli koronaviru.“

Vše ostatní prozradí fotky, které na místě pořídila Lenka Hrudová.

Většina lidí už se nemohla dočkat: na dobré pití...

...na excelentní mexický gulášek...

...a hlavně na společné setkání. Vítejte na Skale!

Šlo o první společnou akci v obci v roce 2021...

...a tak bylo pořád o čem vyprávět

Mexický guláš z kuchyně Milana Blažka a Míry Drábka šel na dračku

U stolů obsazených ženami se probíraly aktuální „drby“...

...a chlapi řešili blížící se fotbalové Euro.

Na své si přišly i děti. Prckové se drželi u dospělých...

...ale ty větší už dobře věděly, jak se na Skale zabavit.

Po guláši a pivu přišly vhod krásně propečené makrely

Pohodu doplnily písničky harmonikáře z Dětkovic

Tak na zdraví!

A na všechny akce, které nás letos na Skale čekají...

KÁCENÍ MÁJE:

Jak Zahrádkáři vytáhli s řepou i májku

Hlavní roli babky s dědkem si stříhli Anička a Petr Piňosovi

Pejsek Kryštof, kočička Kristýnka a myška Barunka

Fandila jim celá náves (obrázek dole) i diváci na VIP tribuně

Dědek s babkou nakonec s pomocí dětí řepu vytáhli... i s májkou

Dětský den na Salaši plný zábavy

Po nadšení z pokácené májky se většina lidí přesunula na Salaš...

...kde už v baru čekali Honza Chytil, Petr Piňos a Milan Burda...

...zvukaři u mixážního pultu...

...a u moderátorského mikrofonu jako tradičně Honza Chytil.

A všichni se těšili na hezké nebo sladké odměny...

které ale přišly na řadu až na závěr

Každý si je musel zasloužit: skládáním puzzle...

...důkazem bystrosti a dobré paměti...

...i přenášním pingpongového míčku...

...o který na členité trase někteří soutěžící přišli.

O program se starali Zahrádkáři i mladí dobrovolníci

Salaš poprvé okusila i starostčina vnučka. Příště už bude soutěžit

Některé úkoly děti tak zaujaly, že se u nich tvořily kolony jako na D1

Byl to prostě parádní den!

Informace z olomouckého hejtmanství, které se hodí

MŮŽETE HLASOVAT, KDO ZÍSKÁ CENY CESTOVNÍHO RUCHU

V polovině července odstartovalo hlasování v rámci ankety Ceny cestovního ruchu Olomouckého kraje. O nejoblíbenější novinku, bike a trail park, kemp, naučnou stezku nebo neobjevený skvost se uchází pětadvácíka nominovaných turistických cílů z celého regionu. Hlasovat můžete na webu www.cenykraje.cz až do 15. srpna.

Cestovní ruch v Olomouckém kraji překonal i tak těžkou překážku, jakou je koronavirová situace. Dál vznikají nápady, jak v rámci možností zpříjemnit turistům cesty regionem, aby tu strávili pohodovou dovolenou, výlet nebo třeba prodloužený víkend.

„Pokud to epidemická situace dovolí, proběhne slavnostní vyhlášení cen cestovního ruchu letos na podzim,“ doplnil ředitel Centrály cestovního ruchu Olomouckého kraje Radek Stojan.

Z ANKETY: Novinka v cestovním ruchu

- Hrad Helfštýn - zpřístupnění renesančního paláce
- Bazilika minor Svatý Kopeček - nový prohlídkový okruh a Svatokopecké muzeum
- Soud Javorník - zřízení turistického centra
- Ruční papírna Velké Losiny - Svět papíru
- Velká Bystřice - řemeslná výroba tvarglů

GRATULUJEME!

Cenu za křížovku z minulého čísla získala **Olga Pytlíková**. Kdo ze správných luštitelů bude mít štěstí tentokrát?

Chystá se osvětlení kostela ve Vranovicích i vyčištění soch a památníku v Kelčicích

Obec chystá další investici, která zpříjemní život lidem v obou částech naší dědiny: nasvícení kostela ve Vranovicích a úpravy kolem kapličky v Kelčicích.

„Nasvítit v obci kostel je můj sen už od chvíle, kdy jsem začala jezdit do Rakouska a viděla tam krásně nasvícené kostely a kapličky,“ vysvětlila starostka Irena Blažková, jak nápad vznikl.

Nepůjde o žádné velké výdaje, například kostel bude nasvícený čtyřmi led světly. Aby to bylo, jak říká starostka, jako „na obláčku“. Součástí projektu bude i péče o obecní památky, především sochy u kaple nebo památník obětem válek očistit kameníci od mechu i nánosů prachu, případně doplní chybějící kámen.

Ve Vranovicích se zároveň počítá i s doplněním veřejného osvětlení do novějších ulic, kde se staví nové domy.

Zpravodaj obce Vranovice–Kelčice

Periodický tisk územního samosprávného celku

Vydavatel: Obec Vranovice–Kelčice, 798 08 Kelčice 31, IČ 00288926

Registrační číslo: MK ČR E 23598

Redakční rada: Irena Blažková, Milan Ošťádal, Lenka Hrudová

Šéfredaktor: Vladislav Sobol

Grafika: layout Robin Caïs, zpracování čísla Vladislav Sobol

Foto: Lenka Hrudová (skoro všechny) a archiv

Redakce: zpravodajvk@seznam.cz, 725 595 417

Vychází 2-4x ročně v nákladu 250 ks.

Křížovka o ceny

Na prázdniny jsme pro vás připravili křížovku, kterou pro naši obec na míru vyrobil Karel Wiedermann z olomouckého křížovkářského kroužku Ječmínek. Luštitel, který pošle správnou tajenku a bude mít štěstí při losování, se může těšit na dárek.

AUTOR -KAWI-	VÝKON SKOKANA	1. ČÁST TAJENKY	MLÉČNÁ BÉLOBA	SLOVENSKY „STŘED“		KULOVITÁ BAKTERIE	SPZ OLOMOUCE	OTÁČETI SE	UVOLNOVÁNÍ ZRALÝCH VAJÍČEK	ZAPLNĚNÍ VODOU	MRAVOUKA		KUS LEDU	ZNAČKA RADIA	SKUHRÁNÍ (ŘIDCE)		2. ČÁST TAJENKY	CITOSLOVCE KUKAČKY
CIZÍ MUŽSKÉ JMÉNO					REZIVĚNÍ								ZAKRSLÁ DŘEVINA (ŘIDCE)			INICIÁLY HERCE KOSTKY		
PROVÁDĚT KONTROLU					HRDINA								KLEPETÁČ			OUHA		
													PŘEDLOŽKA			FRANCOUZ EKONOM		
DOMÁCKÝ OMAR							TULIPAN (BOTANICKÝ)						RUSKÉ SÍDLO					
							MLÁDATA KRAV						VYKLÁDACÍ KARTY					
TYČKA (ŘIDCE)						POUZE							SOUOSTROVÍ V ČINĚ					
						DOMÁCKÝ LORA							ÚČASTNIT SE VOLBY					
	SEMITA				ZDVIŽENÍ (Z ITAL)							ITALSKÉ SÍDLO						ANGLICKÝ SOUHLAS
	DOMÁCKÝ DANIEL				PŘEKÁŽETI							DOKONČIT PITÍ						
24 HODIN				SLOUŽÍCÍ K VOLÁNÍ								CIZÍ ŽENSKÉ JMÉNO						
				KOUTI								SÝČEK (NÁREČNĚ)						
ZNAČKA AMERICA			JAPONSKÝ BOJ SPORT								KOLOTÁNÍ					HLE (NÁREČNĚ)		
			ŽENSKÉ JMÉNO								DRÁVID					ZN. ZÁVODNÍCH AUT		
NEPLODITI								NIČT OSTRÍ								SEVERSKÝ PAROHÁČ		
								SÍDLO KRÁLE								VEUKONOČNÍ POTŘEBA		
	RUSKÁ KLA-VIRISTKA							ZAVINOUT						STAROEG-BUH MĚSICE				ITALSKÝ SPORTOVNÍ GYMNASTA
	ANGLICKÝ „KONDOR“							DOPIS Z VĚZENÍ						CEMENTOVÉ MLEKO				
VINÁŘSKÁ NEBO PÍJÁČKA PÍSEŇ							OBLUZOVAŤ						HNUTÍ MYSLI					
							HRÁT KOPANOU											
OZNÁMITI ÚŘADŮM						KOMICKÝ HEREC							DURMAN (BOTANICKÝ)					
						SEKAT							DOSAHL LETADLA					
INDONÉSKÝ OSTROV					UBÝTOVNA NA KOLECH							SLOVENSKÝ „DOČASNĚ“						
					NORSKÉ SÍDLO							FRANCOUZ. SÍDLO						
TEMNOTA				ČESKÝ TANEC						POHONNÁ JEDNOTKA						MAĎARSKÝ „FALEŠNÝ“		
				HYDRO-LOKÁTOR						DOMÁCKÝ ANATOL						RYCHLOST		
ZKRATKA FIRMY UNITED ARTISTS			MALAJSKÉ SÍDLO						MASTEK						NA JAKÉM MÍSTĚ			
			RUSKÉ SÍDLO						ČESKÝ MALÍŘ						CIZÍ MUŽSKÉ JMÉNO			
JEDNAT								KOSTNÍ DŘEŇ						HUDEBNÍ NÁSTROJ				
								ARABSKÝ VELITEL						POTÁPĚČSKÝ ZVON				
VULKANI-ZOVANÝ KAUCIČUK							ŽHNOUT						MOUČKA Z KURKUMY				BÁJNÝ LETEC	PATŘÍČÍ NAŠEMU DRAMATIKOVÍ
							ZDOBIT TEPÁNÍM						POTŘÍSNIŤ TEKUTINOU					
	CITOSLOVCE CVAKNUTÍ					REJ						VULKANICKÉ SKLO						
	BOR					DOMÁCKÝ ROBIN						INDIÁNSKÁ DÝMKA MÍRU						
VŮDČÍ POSTAVA					DROZDOVITÝ PTÁK							MORŠTÍ KYTOVCI						
					SKLADIŠTĚ VOZIDEL							ČÁST PTAČÍHO JÍCNU						
ŽENSKÉ JMÉNO				PSÁNÍ								OBYVATEL BELGIE					ZNAČKA HLINÍKU	
				OHRAZENÝ SVRŠEK POVOZU								SIBÍŘSKÝ JELEN					SLOVENSKÝ „PROTO“	
ZKRATKA SPORTOVNÍHO KLUBU			ARABSKÝ POKRM						NAŠ KRESLÍŘ						PŘEDLOŽKA			
			BULHARSKÉ SÍDLO						GABONSKÉ SÍDLO						DUCHOVENSTVO (CÍRK)			
	PROVÁDĚT							VOJENSKÝ POZDRAV						ČÁST STŘECHY				
	SEVEŘAN							ÚSPĚŠNÁ PÍSEŇ						KÓD LETIŠTĚ PRATI				
TĚLO NERVOVÉ BUŇKY							VRCHEM						HORSKÉ JEZERO					
							SPZ ROKYCAN						PŘEDLOŽKA					
VRCH U TRĚBECHOVIC					ŽENSKÉ JMÉNO							HORLITEL PRO KRÁSU						POMŮCKY:
					VELKÁ KOVOVÁ NÁDOBA							PONUŘE (V HUDBĚ)						ÁL, ANALIN, DAVIK, KOA, KOVDA, LEVINA, PAČOK, PTT, RIST, RUEN, SABAK, SAELEN, SOKE, TETRO, THITU, VINATA, ZORAN

Tajenku pošlete do konce srpna 2021 na e-mail zpravodajvk@seznam.cz, případně vhodte do schránky **obecního úřadu**. Tajenka z minulého čísla: VRANOVICKÝM I KELČICKÝM DO NOVÉHO ROKU HODNĚ ZDRAVÍ. Odměnu získává **Olga Pytlíková**.

Kvetoucí obec

I prostranství kolem kontejnerů může být hezké